

UNIVERSITETET I TRONDHEIM
NORGES TEKNISKE HØGSKOLE
INSTITUTT FOR FYSIKK

Faglig kontakt under eksamen:
Navn: Georg André
Tlf.: 3413

EKSAMEN I FAG 74125 - FYSIKK

Avd. 4 og 9 (Elektro- og Datateknikk/Økonomiske- og administrative fag)
Mandag 24. august 1992
Tid: kl. 0900-1500

Tillatte hjelpemidler: Godkjent lommekalkulator
K.J. Knutsen: Formler og data i fysikk
O.H. Jahren og K.J. Knutsen: Formelsamling i matematikk
K. Rottmann: Mathematische Formelsammlung
S. Barrett og T.M. Cronin: Mathematical Formulae

Oppgave 1

- a) Bruk ekvipartisjonsprinsippet til å forklare at varmekapasiteten for n mol molekyler av en enatomig ideell gass ved en prosess med konstant volum er

$$C_v = \frac{3}{2} nR$$

- b) En enatomig ideell gass inneholder $n = 6,0$ mol molekyler. Gassen foretar reversible prosesser fra en begynnelsestilstand med temperatur $T_1 = 200$ K til en slutt-tilstand med temperatur $T_2 = 400$ K. Beregn tilført varme Q , utført arbeid W og endring i indre energi ΔU når prosessene foregår
- ved konstant volum
  - ved konstant trykk
  - adiabatisk

Skisser de tre prosessene i samme pV-diagram.

- c) Gassen i b) gjennomgår en prosess hvor trykket øker proporsjonalt med volumet

$$p = aV$$

der a er en konstant, mens temperaturen øker fra $T_1 = 200$ K til $T_2 = 400$ K. Finn arbeidet gassen utfører under denne prosessen uttrykt ved n , R , T_1 og T_2 . Finn gassens varmekapasitet ved denne prosessen.

- d) Den enatomige ideelle gass med $n = 6,0$ mol molekyler foretar en fri ekspansjon fra et volum V_1 til et volum $2V_1$. Temperaturen i begynnelsestilstanden ved volum V_1 er $T_1 = 200$ K. Hva er tilført varme Q , utført arbeid W og endring i indre energi ΔU ved prosessen?

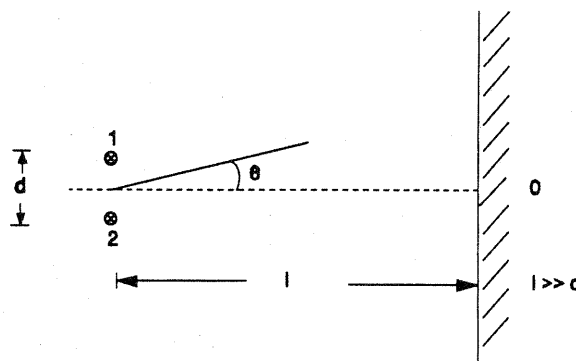
Oppgave 2

To punktformige lyskilder 1 og 2 står i avstand d fra hverandre. Hver kilde sender ut like sterk stråling i alle retninger med samme frekvens f , samme fase og samme polarisasjonsretning.

- a) Vis at lysintensiteten i lang avstand fra kilden er gitt av

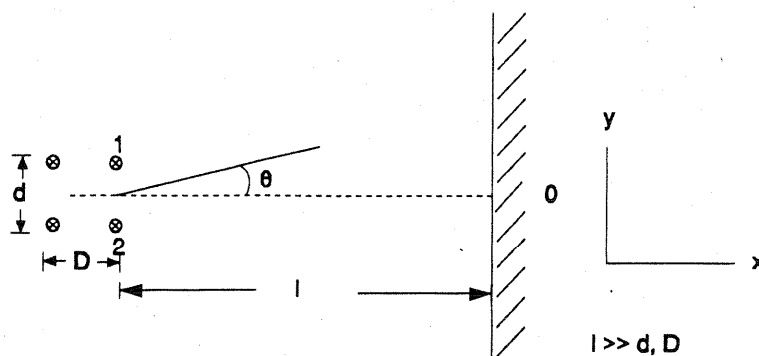
$$I_{\text{res}} = 4I_1 \cos^2\left(\pi \frac{d}{\lambda} \sin\theta\right)$$

λ er bølgelengden av lyset, I_1 er strålingsintensiteten fra en kilde og θ er angitt på figuren.

- b) Beregn avstanden fra 0 til nærmeste mørke stripe dersom $f = 5,0 \cdot 10^{14}$ Hz, $d = 5,0 \mu\text{m}$ og $l = 1,0$ m.

- c) To nye punktformede strålekilder plasseres bak strålekildene under punkt a) i avstand D fra disse slik som vist på figuren.

Alle kildene stråler med samme intensitet, samme frekvens f og samme fase. Vis at intensiteten i stor avstand fra kildene i x - y -planet er

$$I = 16 I_1 \cos^2\left(\frac{\pi d}{\lambda} \sin\theta\right) \cos^2\left(\frac{\pi D}{\lambda} \cos\theta\right)$$

der I_1 er intensiteten fra en kilde.

- d) Hvilke verdier av D vil gi en mørk stripe for $\theta = 0$?

Oppgave 3

Et elektron i et molekyl tenkes å bevege seg under en konstant potensiell energi U_0 i en potensialbrønn med bredde L . L er molekylets effektive lengde. Bølgefunksjonen er $\psi(x) = 0$ når $x \leq 0$ og $x \geq L$ og den potensielle energi i intervallet $0 \leq x \leq L$ er $U_0 = 1,5$ eV.

- a) i. Kall elektronets totale energi E og still opp Schrödingers tidsuavhengige ligning.
- ii. Bestem egenverdiene av energien E .
- iii. Skisser energispekteret.
- iv. Bestem de normerte løsningene av bølgefunksjonen.
- b) i. Beregn forventningsverdien (middelverdien) $\langle x \rangle$ av elektronets posisjon.
- ii. Finn elektronets mest sannsynlige posisjon i tilstandene med kvantetallene $n = 1$ og $n = 2$.

- c) Et molekyl har effektiv lengde $L = 0,300$ nm. Molekylet emitterer ultrafiolett stråling når det går over fra tilstand med kvantetall $n = 2$ til tilstand med kvantetall $n = 1$.
- Finn strålingens energi.
  - Finn strålingens frekvens f og bølgelengde λ .

RETTELSE:

Trykkfeil i K.J. Knutsen: Formler og data i fysikk, 6. utgave side 121, skal være:

Operator

koordinat

 x impuls p

$$-i\hbar \frac{\partial}{\partial x}$$

energi E

$$-\frac{\hbar^2}{2m} \frac{\partial^2}{\partial x^2} + U(x)$$